

SUMMATIVE ASSESSMENT - II - 2016 - 2017

MAIN LANGUAGE - SANSKRIT

Part - A & B

KEY

Class : VI

Part - A

Marks : 60

I. भावावगमनम् - प्रतिस्पन्दनम्

अ) दत्तस्य परिचितपद्यस्य प्रश्नानां समीचीन समाधान लेखनम्

5×1 = 5 अङ्काः

1. स) मूर्खः स्वगृहे पूज्यते ।
2. स) सर्वत्र विद्वान् पूज्यते ।
3. स) स्वग्रामे प्रभुः पूज्यते ।
4. स) राजा स्वदेशे पूज्यते ।
5. स) विद्वान् × मूर्खः ।

आ) दत्तस्य गद्यांशस्य प्रश्नानां परिचिन समाधान लेखनम्

5×1 = 5 अङ्काः

1. स) श्रीकृष्णदेवरायस्य आस्थाने अष्टौ कवयः आसन् ।
2. स) श्रीकृष्णदेवरायस्य सभायाः नाम “भुवनविजयम्” ।
3. स) प्रसिद्धाः × अप्रसिद्धाः
4. स) पण्डितस्य नाम नन्दकभट्टः
5. स) नन्दकभट्टस्य देशः काश्मीरः ।

इ) प्रतिपदार्थ लेखनाथ - 5 अङ्काः

सत्यम्	=	निजान्नि
ब्रूयात्	=	चेप्पोलि
प्रियम्	=	ఇష్టమైన దానిని
ब्रूयात्	=	चेप्पोलि
अप्रियम्	=	ఇష్టంకాని
सत्यम्	=	निजान्नि
न ब्रूयात्	=	चेप्पुगూడదు
च	=	మరియు
प्रियम्	=	ఇష్టమైనదే అయినా
अनृतम्	=	అసత్యమును
न ब्रूयात्	=	चेप्పకూడదు
एषः	=	ఇది

सनातनः	=	పూర్వం నుండి వస్తున్న
धर्मः	=	ధర్మం

अथवा

रामस्य	=	రాముని యొక్క
दयिता	=	ప్రియురాలైన
भार्या	=	పత్ని
नित्यम्	=	ఎల్లప్పుడు
प्राणसमाहिता	=	ప్రాణముతో సమానమైనది అయిన
सीता	=	సీత
शशिनं	=	చంద్రుడిని
रोहिणी	=	రోహిణి
यथा	=	వలె
अनुगता	=	అనుసరించి వెళ్లింది

- ई) श्लोकपूरणाथ - 3 अङ्कौ:
 भावलेखनाथ - 2 अङ्कौ:
 आहत्य 5 अङ्काः

- उ) आन्ध्रभाषायांम् अनुवादलेखनाथ - 5 अङ्काः

“ప్రేమనగరమ్” అనే గ్రామము ఉత్తరాఖండ్ రాజ్యంలో/రాష్ట్రంలో ఉంది. ఆ జిల్లాలో ఒక కేంద్రీయ విద్యాలయము ఉన్నది. ప్రియాంశు జోశీ అనే పది సంవత్సరముల వయస్సుగల ఒక బాలుడు, తనయొక్క చెల్లెలు కూడా ఆ విద్యాలయంలో చదువుతున్నారు.

II. भावव्यक्तीकरणम् - सर्जनात्मकता

- अ) प्रश्नानां समाधानानि वाक्येषु भवेयुः । समीचीत समाधान लेखनाथ 3 अङ्काः

6. वाचिकतपः नाम किं ?

स. वाक्यसम्बन्धः तपः वाचिकतपः इति उच्यते । ते च अनुद्वेगकरं वाक्यं, प्रियहितं च सत्यम् वाक्यम्, स्वा ध्यायाभ्यसनम् ।

7. विजयस्य उपायः कः ?

स. गजराजाथ जले कम्पन्तं चन्द्रबिम्बं दर्शयित्वा, “चन्द्रसरोवरस्य रक्षकानां शशकानां आहारः भवता नाशितः । अतः दूरं गच्छ” इति । चन्द्रस्य आज्ञा एषा विजयः वदति । सः विजयस्य उपायः ।

8. गजस्य उपरि कः अस्ति ?

स. गजस्य उपरि हस्तिपकः अस्ति ।

9. गान्धीमहोदयः किम् उक्तवान् ?

स. “अहं पादरक्षाणां सीवनसमये चर्मकारः, वस्त्रक्षालनसमये रजकः, क्षुरकर्मसमये क्षुरकः भवामि इति गान्धीमहोदयः उक्तवान् ।

10. केषाञ्चन आयुर्वेदग्रन्थानां नामानि लिखन्तु ।

स. आयुर्वेदग्रन्थाः :- १. चरकसंहिता २. सुश्रुतसंहिता ३. माधवनिदानम्
४. अष्टाङ्गहृदयम् ५. भावप्रकाशः

आ) निबन्धरूप प्रश्नानां समीचीन समाधान लेखनाथ ।

2×5 = 10 अङ्काः

11. फलखादनेन कानि प्रयोजनानि ?

स. फलेषु पोषकपदार्थाः भवन्ति । आहारः सुलभतया जीर्ण भवति । प्रतिदिनं फलखादनेन शक्तिः वर्धते । अनारोग्यसमस्याः न भवन्ति एव ।

अथवा

प्रियांशोः साहसमुद्दिश्य पञ्चवाक्यानि लिखन्तु ।

स. प्रियांशुः तस्य भगिनीच गृहगमन समये एकः

चित्रकः आगच्छत् । चित्रकः बालिकायाः उपरि अङ्क्रमणम् अकरोत् ।

प्रियांशुः स्वपुस्तकस्यतेन चित्रकं ताडित्वान् । उच्चैः आक्रन्दनं कृतवान् । मार्गस्याः आक्रन्दनान् श्रुत्वा चित्रकात् तौबालौर क्षितवन्तः ।

12. केन कारणेन रावणः क्रोधमूर्च्छितः अभवत् ?

स. रामः दण्डकारण्ये जनस्थाने राक्षसानां चतुर्दश सहस्राणि मारितवान् । ते सर्वे रावणस्य बान्धवाः । अतः तत् श्रुत्वा रावणः क्रोधमूर्च्छितः अभवत् ।

अथवा

नन्दकभट्टः कीदृशः ?

स. नन्दकभट्टः सकलशास्त्रज्ञः । काश्मीरदेशीयः । अनेकराज्येषु पण्डितान् वादे पराजित्य पुरस्कान् प्राप्तवान् । नन्दकभट्टः अहङ्कारी, भीरुः च ।

इ) विषयानुगुणं समाधान लेखनाथ 3 अङ्काः

सुन्दरवाक्या निर्माणाथ 1 अङ्काः

सन्दुर पदबन्धाथ 1 अङ्काः

आहत्य 5 अङ्काः

13. अग्नेः आवश्यकता का?

स. 1. पाकादिषु कार्येषु अग्नेः आवश्यकता वर्तते ।

2. शीताकाले कष्टानि ज्वालयित्वा तेन शैत्यबाधां वारयन्ति ।

3. यज्ञयागादिषु अग्नेः आवश्यकता वर्तते ।
4. देवपूजा दीपज्वालनेन एव प्रारभ्यते ।
5. विद्युतः उत्पत्तिः कर्तुं शक्यते अग्निना ।

14. भवन्तः यदा रोगपीडिताः अभवन् तदा वैद्यं दृष्टवन्तः स्युरेव । तदा वैद्येन सह किं किं चर्चितवन्तः इति संवादरूपेण लिखन्तु ।

स. नन्दिनी : वैद्यमहोदय ! नमस्ते ।

वैद्य : नमस्ते । उपविशतु, का समस्या ।

नन्दिनी : ज्वरःअस्ति । कासः अपि (हृदयशब्दग्रहकयन्त्रेण परिशीलयन्)

वैद्य : स्वासः स्वीकरोतु । निन्दिनि ! वृष्टिकालः आरधः किल! अतः जलकारणेन कासः ज्वरः अपि आगतौ ।

नन्दिनी : किं करणीयम् ।

वैद्य : भवतु वदामि । गुलिकां ददामि ।

नन्दिनी : महोदय सूच्यौषधं मास्तु ।

वैद्य : (हसन्) अस्तु । कास निवारणाथ कषायं पिबतु । ज्वराय एव गुलिकां ददामि ।

नन्दिनी : धन्यवादः ।

15. दत्तानां पदानां समानार्थकं संस्कृतपदानि लिखन्तु।

1. मृदुत्वम् - सौम्यत्वम्
2. निजायति - आर्जवम्
3. अन्तःकरणम् - भावसंशुद्धिः
4. पापम् - किल्बिषम्
5. मनसुक्तेः कर्तुं कथिगिचनि सत्यम् - सत्यं अनुद्वेगकरं वाक्यम् ।

SUMMATIVE ASSESSMENT - II - 2016 - 2017

MAIN LANGUAGE - SANSKRIT

KEY

Class : VI

Part - B

Marks : 20

III. भाषांशाः

1. कायः (2)
2. भार्या (2)
3. रणम् (2)
4. हनुमान् (3)
5. उत्तमम् (1)
6. पामरः (2)
7. दुर्जनाः (1)
8. नीचैः (2)
9. विकृतम् (1)
10. असत्यम् (2)
11. कलुषित + आहारः (1)
12. ब्रह्मचर्यमहिमा (1)
13. तृतीया (2)
14. सीतायाः (3)
15. कुर्वन्ति (2)
16. रामः (3)
17. पठिष्यति (2)
18. रमेशः प्रतिदिनं व्यायामं करोति ।
19. नारायणः मित्राय नूतनवस्त्रं यच्छति ।
20. मोहनः स्वमित्रस्य गृहकार्ये साहाय्यम् अकरोत् ।